

Монументалізм

Відомості про автора:

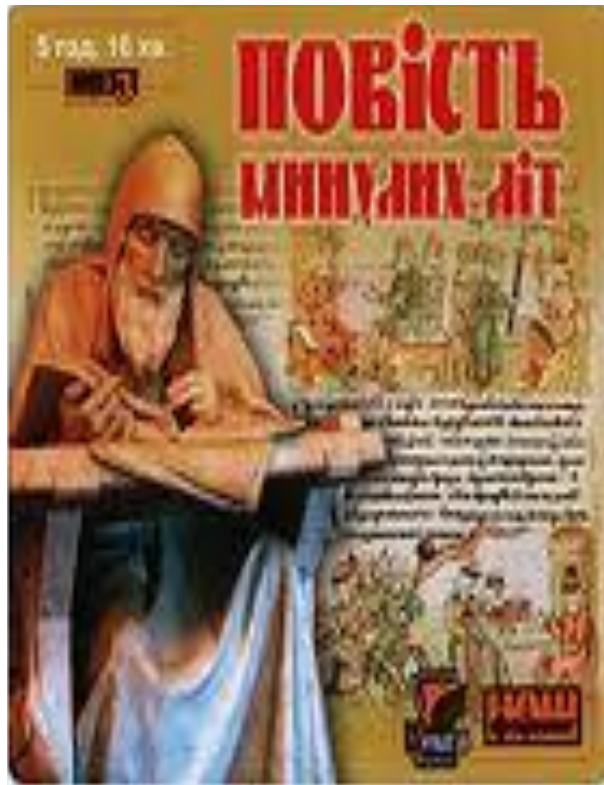
Макуха Тетяна Петрівна,
учитель української мови і літератури
Лебедівської загальноосвітньої школи І-ІІІ
ст.
Кам'янської районної ради
Черкаської області

Монументалізм

(від лат. *monumentalis* – який є монументом; переносно – той, який вражає своїми розмірами, величний, грандіозний) – літературний напрям, який характеризує українську літературу XI століття доби Київської Русі.

Найвідоміші монументальні твори Київської Русі

Принципи бачення митцями світу:

- автори переказують історію походження світу за Біблією;
- в центрі оригінальних розповідей перебуває державний світ Київської Русі, його історія та проблематика.

Художня концепція людини

- людина зображується як дійова особа історії, її доля є складовою долі держави;
- пристрасті та індивідуальна вдача людини або сприяють, або перешкоджають державницьким інтересам.

Погляд на завдання мистецтва

Митці прагнули утвердити державну єдність Київської Русі, що ґрунтувалася на династичній єдності князів та християнській вірі. “Це була в класичному розумінні ідеологічна, заангажована література, оскільки в ідеологічних шатах вона доносила до своїх сучасників і наступних поколінь високу життєву філософію, моральні основи буття людського і духовне законодавство, на основі якого вже кілька тисячоліть розвивалася наша цивілізація”(М.Наєнко).

Домінуючі засоби поетики:

- монотематичність, зосередженість на одній думці (часто вона подається афористично);
- неясність композиції (окремі елементи йдуть один за одним без художнього зв'язку);
- простота синтаксису;
- повтори слів;
- часте вживання сталих формул;
- численні запозичення зі Святого Письма;
- мінімум стилістичних прикрас (паралелізми, алітерації, нечисленні, але виразні порівняння).

“Повість минулих літ” – окраса літератури княжої Руси-України

Нестор Літописець, укладач першої редакції “Повісті...”

Обкладинка сучасного видання книги

Зразки літописного письма

Літопис –

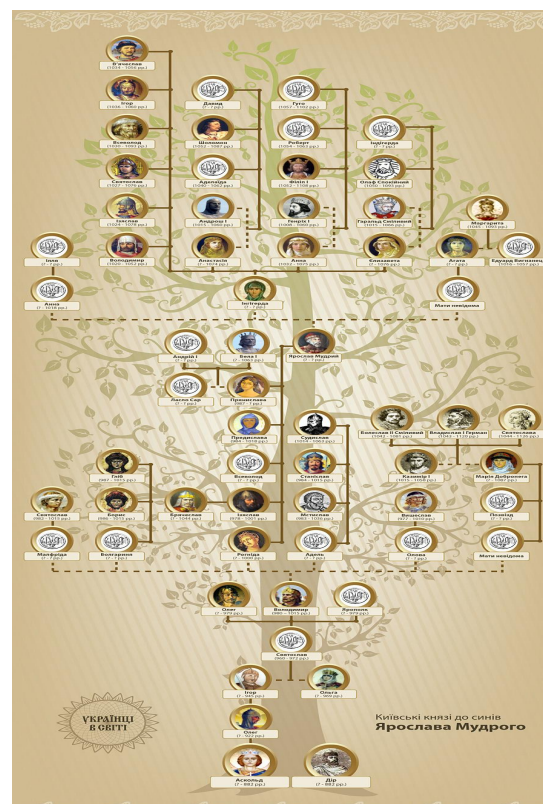
це один із найархаїчніших жанрів давньокиївської писаної літератури; жанр історично-мемуарної прози, у якому в хронологічному порядку, порічно, записували найважливіші історичні події, а також фрагменти міфів, житій святих, легенд, ораторської прози. Найдавнішими пам'ятками київського літописання є Початковий літопис (1093), “Повість минулих літ” (1113) та Київський літопис (1200).

Жанр отримав свою назву

від однієї з найдавніших пам'яток Київської Русі – “Повісті минулих літ” книгописця Нестора, яка починається словами: “В літо...” Повна назва твору – “Се повісті минулих літ, звідки почалась Руська земля, хто в Києві перший став княжити і звідки Руська земля стала бути”.

На сторінках літопису Нестора

відтворено поступальність історичного розвитку Давньоруської держави та встановлено генеалогію київських князів. Пропагуючи загальнодержавні ідеали, автор прославляє тільки тих правителів, які боролися за об'єднання руських земель та “уміли блюсти землі Руські”, як це вдавалося робити Ярославові Мудрому та Володимирі Мономаху.

Родове дерево київських князів

Київський князь Ярослав

Ярослав Мудрий

удостоївся великої пошани на сторінках “Повісті минулих літ”, здобувши народне і’мя - Мудрий. Це імення князеві було даровано передовсім за його культурну діяльність — звершення на ниві освіти, науки, зодчества.

“Повчання” Володимира Мономаха – “златослово” України-Руси

“Златослово”, “златоуст”,
“златоструй” - саме такі назви
мали перші в Україні-Русі писані
книги, що містили тексти з
повчальним, морально-виховним,
патріотичним змістом. “Золото
Слова” несло золото істини,
досвіду, історії, філософської
думки, правової культури,
божественного осмислення
людини і світу” (В.Яременко).

Володимир Мономах
(1053 – 1125)

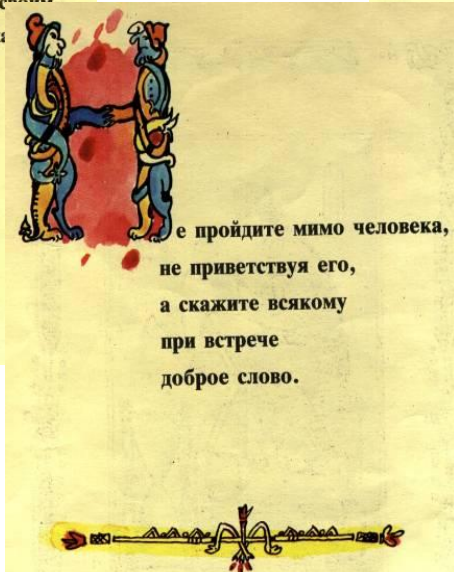
Монументалізм “Повчання”

виявляється у державницькій моралі, на якій наголошує Володимир Мономах: у настановах берегти рідну землю, показувати власним прикладом, як треба жити в мирі, як уникати кровопролиття, як бути справжнім господарем і в державному житті, і у військових походах.

Князь виголошує своє “Повчання”

Сторінки сучасного видання книги

Післяслово

Монументалізм – перший літературний стиль прадавнього українського письменства, що дав назву першому літературному напрямку вітчизняної літератури. За методом він був реалістичним. Його витoki – в усній (фольклорній) творчості та в перекладній літературі, над якою, як Єверест, здіймався головний християнський твір – Біблія. Звідси складові фундаменту монументалізму - “християнський оптимізм” та київська “великодержавність”.

Список використаних джерел:

Літературознавчий словник-довідник / Гром'як Р.Т., Ковалів Ю.І., Теремко В.І. – К.: Академія, 2007. – 752 с.

Наєнко М. Художня література України. – К.: Просвіта, 2005. – 660 с.

Пахаренко В. Українська література: Підручник для 9 класу. – К.: Генеза, 2004. – 392 с.

Токмань Г. Цей багатобарвний мистецький світ / Дивослово.- 2001.- №4 .- С.56 – 59.

www.ukrlib.com.ua

[www. google.com.ua](http://www.google.com.ua)